

Případová studie Velké Meziříčí

Tato případová studie je součástí projektu Plánování odpadového hospodářství na municipální úrovni (TD020304) a byla vytvořena s finanční podporou TA ČR.

Řešitelská organizace: Ing. Pavel Novák s.r.o.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O MĚSTU VELKÉ MEZIŘÍČÍ

Kraj:	Kraj Vysočina
Počet obyvatel:	11 749 (1. 1. 2013)
Správní členění:	obec s rozšířenou působností a pověřená obec
Rozloha:	40,66 km ²

Množství produkovaného směsného komunálního odpadu (2013):	1 883,6 t	(160,3 kg/obyv.)
Množství produkovaného biologicky rozložitelného odpadu (2013):	767,5 t	(65,3 kg/obyv.)
Množství produkovaného papíru občany (2013):	214,8 t	(18,3 kg/obyv.)
Množství produkovaného nápojového kartonu občany (2013):	5,5 t	(0,5 kg/obyv.)
Množství produkovaných plastů občany (2013):	203,7 t	(17,3 kg/obyv.)
Množství produkovaného skla občany (2013):	164,1 t	(14,0 kg/obyv.)

Odpovědné osoby za organizaci a systém svozu odpadů ve městě: referentka odboru životního prostředí Městského úřadu (MěÚ) ve Velkém Meziříčí (Bc. Zdislava Fialková) → vedoucí odboru ŽP MěÚ (Ing. Jiří Zachar)

Radnice na náměstí ve Velkém Meziříčí, Zámek ve Velkém Meziříčí, Židovská čtvrť, Foto: Ing Pavel Novák s.r.o., <http://www.infocesko.cz>, <http://www.wikipedia.org>

SYSTÉM ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Svozová společnost: Technické služby Velké Meziříčí s. r. o. (vlastněné městem)

Technické služby se starají o svoz veškerého komunálního odpadu ve městě Velké Meziříčí (směsný komunální odpad, tříděný odpad, bioodpad, mobilní sběr nebezpečných odpadů), pečují o městskou zeleň, provozují sběrný dvůr obce, překládací stanice pro bioodpady, skládku obce v Karlově a zajišťují související služby.

Vybavenost: 132 sběrných stanovišť/recyklačních hnízd na separovaný odpad na cca 12 000 obyvatel (stanoviště jsou kompletní = papír + plasty + sklo). Nápojové kartony se sbírají společně s plastem do žlutých kontejnerů. Sklo se při třídění odpadů rozlišuje na bílé a barevné. Nádoby na papír, plasty i sklo mají horní výsyp (nejčastěji o objemu 1 100 l). Z výše uvedeného vyplývá, že **hustota sběrné sítě na separovaný odpad** ve městě Velké Meziříčí je přibližně **89 obyvatel/sběrné stanoviště**. Občanům města je k dispozici rovněž **5 bílých kontejnerů na textil** a **4 červené kontejnery** ke zpětnému odběru elektrospotřebičů. Odpady mohou občané s trvalým pobytem v obci bezplatně (u vybraných odpadů nad stanovený limit s poplatkem) odevzdávat také **ve sběrném dvoře města (SD)**, který je otevřen každý všední den (7:00 -18:00) a sobotu (8:00 – 17:00). Ve městě též fungují **dvě výkupny, které** vykupují odpadní papír a kovy.

Sběrný dvůr ve Velkém Meziříčí, Foto: Ing. Pavel Novák s.r.o.

V červnu roku 2011 zavedlo město Velké Meziříčí **systém nádobového sběru a svozu biologicky rozložitelných odpadů z domácností** v podobě rozmístění 126 ks hnědých plastových bionádob o objemu 770 l (hnědé kontejnery na bio), které byly rozmístěny do sběrných hnízd k třídění komunálního odpadu po městě a do dalších vhodných míst k tomu určených. Svoz bioodpadu z těchto nádob probíhá 1 x za týden (mimo sezonu pak 1 x za 14 dní). Výše uvedený systém doplňují také po městě rozmístěné **velkoobjemové kontejnery** o objemu 15 m³ (6 ks) **na odpady z údržby zeleně** (od občanů i městské zeleně) – určeno zejména na větší objem bioodpadů, který by se nevešel do bionádob (v blízkosti zahrádkářských kolonií a větších zelených veřejných ploch). Velkoobjemové kontejnery jsou vyváženy po jejich naplnění. Kromě velkoobjemových kontejnerů a bionádob je možné bioodpady bezplatně odevzdávat **ve sběrném dvoře** města. Využití veškerého výše uvedeného bioodpadu je zajištěno v bioplynové stanici firmy ODAS ODPADY s.r.o. Nádoby a velkoobjemové kontejnery jsou sváženy nejprve na překládací stanici do areálu sběrného dvora Technických služeb města, kde je bioodpad upraven tak, aby zde mohl být krátkodobě uskladněn a při dostatečném nashromážděném množství potom přeložen na větší dopravní prostředky a odvážen k využití na uvedenou bioplynovou stanici.

Město Velké Meziříčí podporuje předcházení vzniku biologicky rozložitelného odpadu. V roce 2014 město pořídilo svým občanům celkem 500 ks **kompostérů k domácímu kompostování odpadů**. Jednalo se o kvalitní kompostéry o objemu 900 l, které občané získají zcela zdarma v příštím roce (kompostéry se podařilo nakoupit s přispěním Operačního programu Životní prostředí, dotace z Fondu Soudržnosti činila 90%, 10 % hradilo město ze svého rozpočtu). V předchozích letech město pořizovalo kompostéry o objemu 390 l a 790 l, a to s podporou Fondu Vysočiny. Takto pořízené kompostéry dostali občané za 1/3 pořizovací ceny (třetinu zaplatil Kraj Vysočina a třetinu město Velké Meziříčí). Takto pořízených kompostérů je zhruba 800. V roce 2011 také město pořádalo rozsáhlou kampaň ke kompostování bioodpadů společně s občanským sdružením Ekodomov a Chaloupky o.p.s. Kampaně se zúčastnilo více než 700 dětí ze všech základních škol ve městě.

Způsob platby za odpady: **místní poplatek** ve výši **500 Kč/rok** (2014) na trvale žijícího obyvatele (vždy odvod alespoň jednoho poplatku za číslo popisné) – poplatek za veškeré služby včetně svozu bioodpadu.

Organizace služeb a frekvence svozu odpadů: Svoz směsného komunálního odpadu (**SKO**) ve městě probíhá **jedenkrát za týden** od prahu domu. Nádoby na SKO si musí každá domácnost/sdružení vlastníků zajistit sama. Veškerý SKO je svážen z domácností technickými službami (TS) přímo na skládku města v části Karlov – U Vysokého mostu (cca 3 km). **Papír a plasty** jsou z barevných kontejnerů ve městě TS sváženy **1 x týdně** do Velké Bíteše na třídící linku firmy Technické služby Velká Bíteš spol. s r.o. (cca 20 km z Velkého Meziříčí), zde se přetřídí a jako druhotné suroviny jsou předány k dalšímu využití zpracovatelům. **Sklo (bílé i barevné)** je TS ze zelených kontejnerů vyváženo **1 x měsíčně**. Sklo je po svezení zbaveno hrubých nečistot, v areálu TS přeloženo do velkoobjemových kontejnerů a předáno k využití do skláren. **Nápojový kartón** je sbírán **společně s plasty** do žlutých kontejnerů a je z plastového odpadu vyseparován až na dotřídovací lince ve Velké Bíteši. Pracovníci technických služeb (při svozu SKO) a pracovníci města také průběžně provádí monitoring zaplněnosti nádob na tříděné odpady. Pokud jejich kapacita nedostačuje, je objednan mimořádný svoz (mimo stanovený harmonogram svozů), a pokud se situace opakuje, je snaha o upravení stávajících harmonogramů svozu tříděných odpadů. Rozmístění, počet a druh nádob určuje odbor životního prostředí Městského úřadu ve Velkém Meziříčí. Město Velké Meziříčí též **2 x ročně (jaro, podzim) pořádá mobilní svoz** nebezpečného odpadu (velkoobjemový kontejner s obsluhou).

Osvětová kampaň pro děti (divadelní hra Ohryzek Tadeáš), Oddělený sběr bioodpadů ve Velkém Meziříčí, Foto: <http://www.kompostuj.cz>, Ing. Pavel Novák s.r.o.

Informování občanů města o službách odpadového hospodářství: MěÚ Velké Meziříčí informuje občany města o službách v OH několika informačními kanály:

- **webové stránky** – přehledné webové stránky města obsahující rady občanům, jak správně třídit odpady, jak kompostovat, dále obsahují odkazy na aktuální změny v systému OH obce, vyhlášky
- **týdeník Velkomeziříčsko** – 3 – 4 x do roka články s informacemi z oblasti OH - aktuality, kalendář svozu odpadů a otevírací doba sběrného dvora, **internetové noviny VM.CZ** (www.novinyvm.cz) – články s aktualitami a probíhajícími akcemi také se zaměřením na OH
- **brožura o třídění bioodpadů do schránek** – jednorázově informační leták o novém systému nádobového sběru a svozu bioodpadů při jeho zavádění
- **vzdělávací akce pro dospělou veřejnost** – přednáška na téma správného třídění a kompostování bioodpadů pořádaná MěÚ (29. 10. 2014), možnost účastnit se výukového programu o odpadech v ekocentru „Středisko ekologické výchovy Ostrůvek“ (Chaloupky o.p.s.)
- **školní vzdělávací akce** – mateřské, základní i střední školy mají možnost si objednat výukový program v ekocentru s názvem „Středisko ekologické výchovy Ostrůvek“ (Chaloupky o.p.s.) – program rovněž pro oblast odpadového hospodářství – zážitková výchova k třídění odpadů a k předcházení jejich vzniku, některé ZŠ mají také svou vlastní ekologickou výchovu (např. ZŠ Lhotky)

Plánování odpadového hospodářství: Velké Meziříčí má zpracovaný Plán odpadového hospodářství (POH) města, který se snaží naplňovat a každoročně vyhodnocovat. Jedním z cílů, které se městu stále nedaří plnit je snížit množství BRKO ukládaných na skládky pod stanovenou hranici. Za tímto účelem hodlá Velké Meziříčí v blízké budoucnosti začít využívat SKO energeticky namísto jeho odstraňování na vlastní skládce (rovněž s ohledem na novou národní legislativu + skládka již má téměř naplněnou kapacitu). Bylo rozhodnuto, že ve Velkém Meziříčí bude v návaznosti na výše uvedené vybudováno překladiště pro SKO tak, aby mohl být tento odpad do spalovny k využití ekonomicky přepravován. Město rovněž plánuje investovat do obnovy a rozšíření sběrné sítě pro třídění odpadů. Dále hodlá Velké Meziříčí i nadále svým občanům přispívat na nákup kompostérů jako účinného prostředku pro předcházení vzniku odpadů.

Systém nakládání s odpady ve Velkém Meziříčí, Foto: Ing. Pavel Novák s.r.o.

FAKTORY ÚSPĚCHU ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Město Velké Meziříčí dosahuje dlouhodobě velmi dobrých výsledků v separaci odpadů a již nyní se mu daří **naplňovat cíle Evropské rámcové směrnice o odpadech (ES/98/2008)**, které byly stanoveny až pro rok 2020 – tzn. materiálově využít minimálně 50% uvedených složek domovních a jim podobných odpadů (**separace plastových odpadů = 51 %**, separace **skla = 75 %** - údaje z roku 2013). Co se týče **papíru**, při započtení odpadního papíru odevzdaného občany do sběrů odpadů, činila separace občanů Velkého Meziříčí rovněž více než 50 % papíru z veškerého domovního papírového odpadu (**56 %** v roce 2012).

Hlavní faktory úspěchu odpadového hospodářství ve Velkém Meziříčí:

- **nadstandardní komunikace s občany města**
- **důraz na výchovu a vzdělávání**
- **hustá síť infrastruktury odpadového hospodářství (velký počet sběrných stanovišť na obyvatele)**
- **dostupnost svozu bioodpadů pro všechny občany obce – snižuje se jeho množství v SKO**